

**Zaměřeno
na revoluční
verzi 1.5**

Dan Rahmel

Joomla!

Podrobný průvodce tvorbou a správou webů

Nastavení celého webu
za 20 minut!

Vytvořte snadno
osobní web, fotogalerii či
elektronický obchod

Anketa, diskuzní fórum
či uživatelské profily

SEO a statistiky webu

CD obsahuje

- Zdrojové kódy příkladů
- Instalaci Joomla! 1.5
- Bonusové komponenty, plug-iny a šablony

Dan Rahmel

Joomla

Podrobný průvodce tvorbou a správou webů

Computer Press, a. s.
Brno
2010

Joomla

Podrobný průvodce tvorbou a správou webů

Dan Rahmel

Computer Press, a.s., 2010. Vydání první.

Odborná spolupráce: Jan Guizur

Překlad: Ondřej Gibl

Jazyková korektura: Pavel Bubla

Vnitřní úprava: Petr Klíma

Sazba: Petr Klíma

Rejstřík: Daniel Štreit

Obálka: Martin Sodomka

Komentář na zadní straně obálky: Martin Domes

Technická spolupráce: Jiří Matoušek,
Zuzana Šindlerová, Dagmar Hajdajová

Odpovědný redaktor: Martin Domes

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Produkce: Petr Baláš

Original edition copyright © 2009 by Dan Rahmel. All rights reserved.

Czech edition copyright © 2010 by Computer Press. All rights reserved.

Autorizovaný překlad z originálního anglického vydání Beginning Joomla! Second Edition.

Originální copyright: © Dan Rahmel, 2009.

Překlad: © Computer Press, a.s., 2010.

Computer Press, a.s.,

Holandská 3, 639 00 Brno

Objednávky knih:

<http://knihy.cpress.cz>

distribuce@cpress.cz

tel.: 800 555 513

ISBN 978-80-251-2714-8

Prodejní kód: K1736

Vydalo nakladatelství Computer Press, a.s., jako svou 3507. publikaci.

© Computer Press, a.s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

Obsah

Kapitola 1

Seznámení se systémem Joomla!9

Přehled systémů pro správu obsahu	10
Použití systému pro správu obsahu	11
Výhody systému Joomla!	12
Funkce systému Joomla!	13
Jak systém Joomla! pracuje.	14
Rozdíly mezi systémy Joomla 1.0 a 1.5	15
Systém Joomla coby jednička online komunity	16
Shrnutí	16

Kapitola 2

Rychlokurz: Nastavení webu systému Joomla během 20 minut17

Instalace systému Joomla!	17
Stažení systému Joomla!	18
Extrakce souborů systému Joomla!	19
Upload souborů na server hostitele prostřednictvím FTP	20
Příprava hostingu Go Daddy pro systém Joomla!	23
Použití instalačního průvodce systému Joomla!	28
Modifikace systému Joomla!	37
Přidání nového článku	38
Editace hlavní nabídky	42
Odstranění modulů	45
Zneveřejnění celých nabídek	45
Změna loga	47
Personalizace textu vedle loga	52
Vytvoření vlastní ankety	54
Úprava horizontální nabídky	56
Shrnutí	58

Kapitola 3

Instalace a konfigurace59

Přehled adresářové struktury	60
Instalace s použitím XAMPP	63
Komponenty XAMPP podle operačních systémů	63
Instalace jednotlivých aplikací balíku XAMPP	68
Instalace a konfigurace serveru Apache	69
Instalace a konfigurace PHP	76
Instalace a konfigurace MySQL	79

Nastavení přístupových práv k souborům a adresářům	90
Instalace souborů systému Joomla	91
Řešení problémů	92
Problémy s Apache	92
Problémy s PHP	95
Problémy s MySQL	96
Shrnutí	100

Kapitola 4

Vkládání obsahu..... 101

Návrh obsahu	101
Sekce a kategorie systému Joomla	101
Nekategorizovaný neboli statický obsah	103
Návrh struktury webu	104
Reinkarnace webu v systému Joomla	110
Vytvoření sekcí a kategorií	111
Odstranění ukázkových článků, kategorií a sekcí	111
Přidání nových kategorií a sekcí	112
Volba textového editoru	114
Příběh dvou editorů: TinyMCE a XStandard Lite	114
Bez editoru	117
Přidávání článků	117
Nastavení základních parametrů článku	117
Nastavení pokročilých parametrů článku	118
Nastavení metadat článku	120
Přidání článku na web	120
Přidání druhého článku	123
Přidávání položek nabídky	125
Vytvoření položky nabídky odkazující na nekategorizovaný článek	125
Vytvoření položky nabídky odkazující na kategorii	128
Instalace nové šablony	129
Spolupráce s dalšími dodavateli	131
Shrnutí	133

Kapitola 5

Administrace webu Joomla..... 135

Správa prezentace	135
Správce šablon	135
Správce jazyků	138
Správa obsahu	139
Správce článků	139
Správci sekcí a kategorií	140
Správce titulní stránky	141
Správce médií	141
Správce koše	142
Správa systému	143

Ovládací panel	143
Správce globálního nastavení	145
Správce uživatelů	148
Správce nabídek	153
Správce rozšíření	155
Správce modulů	156
Správce zásuvných modulů	157
Správce pošty	159
Správce hromadné pošty	160
Globální odemčení	161
Systémové informace	162
Záloha systému Joomla!	163
Záloha pomocí phpMyAdmin	164
Obnova zálohy	165
Záloha pomocí MySQL Administrator	166
Záloha z linuxového příkazového řádku	166
Záloha do souboru	167
Zabezpečení	168
Adresáře s právem zápisu	169
Shrnutí	169

Kapitola 6

Vytváření vlastní šablony..... 171

Vytvoření šablony Ahoj Joomla!	172
Vytvoření souborů šablony Ahoj Joomla!	173
Přidání modulu a komponenty do šablony Ahoj Joomla!	176
Úprava existující šablony	176
Tvorba šablon ve webových editorech	180
WYSIWYG editory	180
Vývojová prostředí	185
Vytvoření skutečné šablony	190
Struktura šablony	190
Vytvoření šablony krok za krokem	191
Instalace šablony	214
Náhled šablony	214
Validace kódu šablony	216
Shrnutí	216

Kapitola 7

Rozšíření systému Joomla! 217

Rozdíl mezi moduly, komponentami a plug-iny	217
Plug-iny	218
Komponenty a moduly	219
Typy modulů	220
Výchozí moduly	221
Modul Wrapper (mod_wrapper)	222
Modul Random Image (mod_random_image)	223

Moduly Banners a Advertisement (mod_banners)	224
Modul Breadcrumbs (mod_breadcrumbs)	225
Modul Syndication (mod_syndicate)	226
Modul Feed Display (mod_feed)	227
Moduly Main Menu, Key Concepts, User Menu, Example Pages, Top Menu a Resources (mod_mainmenu)	228
Administrační moduly	230
Komponenty webu	231
Komponenta Banner	231
Komponenta Kontakty	232
Komponenta RSS kanály	234
Komponenta Ankety	236
Komponenta Odkazy	237
Plug-iny webu	238
Shrnutí	239

Kapitola 8

Funkce pro webové komunity 241

Profil webu	241
Vytvoření profilu návštěvníka webu	242
Komunita webu	242
Posouzení množství interakce požadované pro web	243
Jak z webu udělat cíl dalších skupin	244
Přehodnocení cílů webu za pomoci komunity	244
Technologie systému Joomla pro budování webových komunit	244
Zobrazení Informačních kanálů na webu	245
Ohodnocení článků uživateli	246
Přidávání anket	247
Přidání návštěvní knihy	249
Povolení uživatelských komentářů	256
Implementace kalendáře událostí	263
Vytvoření diskuzního fóra	266
Přidání knihy přání a stížností	273
Použití Community Builderu	274
Shrnutí	277

Kapitola 9

Statistiky webu 279

Webová analytika	279
Zpracování protokolů webového serveru	280
Značkování stránek	280
Samostatné nástroje pro analýzu protokolů	281
Webalizer	282
AWStats	284
Rozšíření systému Joomla	285
Google Analytics	286
Kód pro značkování stránek	286

Přehledy služby Google Analytics	288
Shrnutí	289

Kapitola 10

Galerie fotografií 291

Nastavení serveru FTP	291
Instalace serveru FTP v Linuxu	292
Instalace serveru FTP v MacOS	293
Instalace serveru FileZilla ve Windows	293
Phoca Gallery.....	295
Stažení a instalace Phoca Gallery.....	296
Konfigurace Phoca Gallery.....	297
Správa Phoca Gallery	298
Vytvoření položky nabídky pro komponentu.....	301
Front-end Phoca Gallery.....	302
Gallery2	304
Stažení a instalace Gallery2	305
Konfigurace Gallery2	307
Použití Gallery2 v systému Joomla	313
Instalace Gallery2 Bridge.....	313
Další plug-iny pro Gallery2.....	316
Shrnutí	316

Kapitola 11

Elektronické obchodování..... 317

VirtueMart.....	317
Systémové požadavky	318
Způsoby stažení	318
Vytvoření virtuálního obchodu	320
Ovládací panel VirtueMart	320
Konfigurace DPH	321
Globální konfigurace	322
Konfigurace obchodu	324
Vytvoření kategorií.....	324
Vytvoření produktů.....	326
VirtueMart a SSL.....	330
Platební metody.....	330
Skupiny zákazníků a správa uživatelů	332
Správa výrobců/značek.....	334
Modul pro dopravu.....	334
Správa objednávek	335
Shrnutí	335

Kapitola 12

Optimalizace pro vyhledávače a Joomla..... 337

Optimalizace webu Joomla pro vyhledávače	337
Adresy URL přátelské k vyhledávačům	338

Titulky, metadata a klíčová slova	342
Mapa webu	344
Drobečková navigace	345
Optimalizace šablony systému Joomla pro vyhledávače	346
Obecné techniky	349
Problémy s JavaScriptem, Flaschem a Ajaxem	349
Poměr kódu HTML k textu	349
Procházení vlastního webu	350
Kontrola ohodnocení webu	351
Obsah bohatý na klíčová slova	351
Zabránění procházení obsahu	351
Strategie odkazů	352
Jak nepoužívat klíčová slova	353
Shrnutí	354

Kapitola 13

Tvorba rozšíření 355

Vytvoření front-end modulu	355
Struktura modulu	356
Popisný soubor XML	356
Soubor PHP	357
Vytvoření administračního modulu identifikujícího články s chybějícími metadaty.	359
Vytvoření popisného souboru XML	360
Vytvoření souboru PHP	360
Struktura komponenty pro knihu přání a stížností.	364
Popisný soubor XML	364
Soubor PHP	365
Instalace komponenty	367
Shrnutí	369

Rejstřík..... 371

Kapitola 1

Seznámení se systémem Joomla!

Ze systému Joomla jsem nadšený více než z jakéhokoli jiného webového produktu posledních let. Systém Joomla se na webové scéně objevil v roce 2005 a dramaticky zjednodušil návrh, vývoj, nasazení a údržbu webů. Do určité míry se zasloužil o zkrášlení webového světa současnosti. S použitím systému Joomla se můžete zbavit ošklivých a nevhodně strukturovaných rozhraní ve vašich webech – dokonce i výchozí instalace znázorněná na obrázku 1.1 dokazuje, jak atraktivně může web vytvořený v systému Joomla vypadat. Přidání obsahu nebo úprava vzhledu celého webu je maličkostí. A to je teprve začátek.

Tato kniha vás provede téměř všemi aspekty systému Joomla, od základů vývoje až po vytváření vlastních rozšíření. Až se ocitnete na poslední stránce, budete schopni s použitím systému Joomla udělat takřka vše, čeho je schopen ručně vytvořený web – a to ve zlomku potřebné doby. Nejdříve se ale v rychlosti podívejme na to, co dělá ze systému Joomla tak revoluční technologii. Následující část popisuje výhody, které použití systému pro správu obsahu (CMS, Content Management System) jako je Joomla přináší, stejně tak jako funkce a výhody, jež činí ze systému Joomla atraktivní volbu.

Historie systému Mambo a zrození systému Joomla

Přestože systém Joomla debutoval ve verzi 1.0 v roce 2005, jeho kořeny sahají až do roku 2001, kdy spatřil světlo světa open-source systém CMS s názvem Mambo. Mambo vznikl jako interní systém CMS vytvořený inženýry australské společnosti Miro Corporation. V dubnu 2001 se systém Mambo dočkal svého uvolnění pro open-source komunitu. Na svou dobu se jednalo o velmi pokročilý systém CMS, volně dostupný s kompletními zdrojovými kódy.

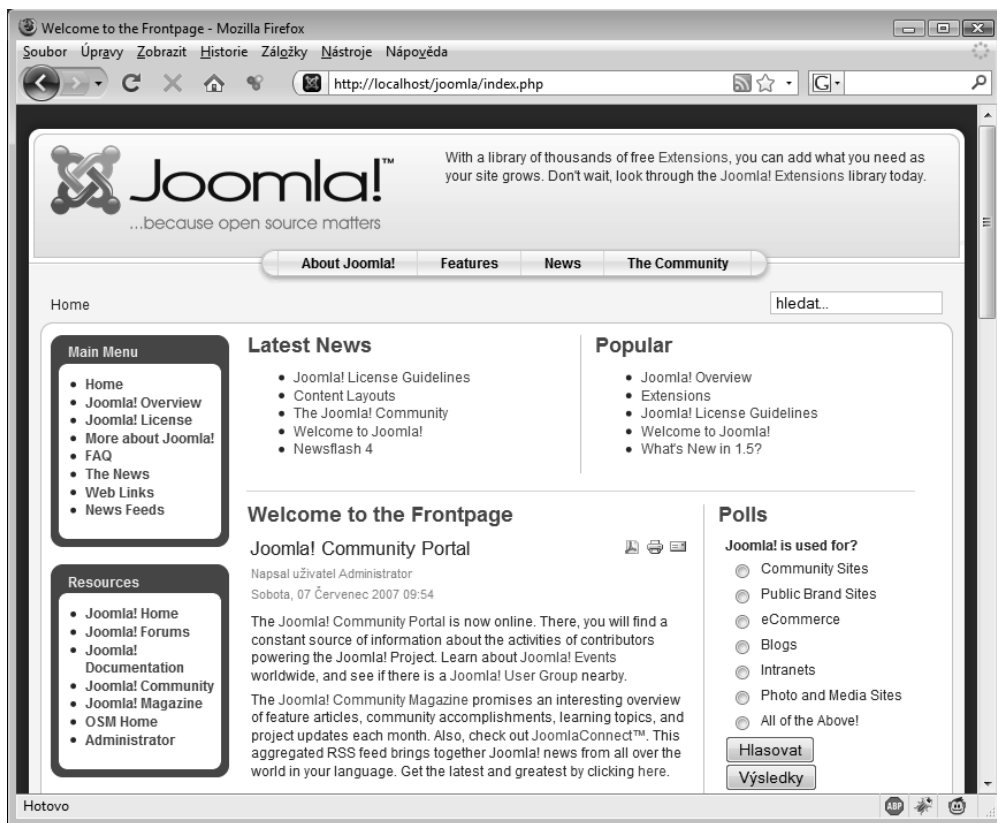
Systém Mambo si získal popularitu po celém světě a dal vznik celému průmyslu dodavatelů poskytujících plug-iny a šablony. Vývojářská komunita v prostředí, kde lidé mohli svobodně šířit své nápady a zdrojové kódy, vzkvétala. Systém Mambo měl naštěstí k tomu, aby se stal nejpopulárnějším open-source systémem CMS vůbec.

Přesto v roce 2005 došlo k významným neshodám mezi open-source vývojáři systému Mambo a neziskovou organizací bdící nad vývojem systému Mambo. V srpnu 2005 byl oficiální vývoj systému Mambo ukončen a zahájen vývoj nového systému CMS.

Zanedlouho nato se světu představil systém Joomla 1.0. Přestože byl nový systém CMS v jádru kompatibilní s mnoha aspekty systému Mambo, uživatelské rozhraní a správa webu se dočkaly modernizace. Problémy s organizací systému Mambo způsobily, že se open-source komunita tohoto produktu stranila a s veškerou vervou se vrhla na vývoj systému Joomla.

Od svého příchodu systém Joomla zaznamenal rapidní nárůst v počtu uživatelů i vývojářů. Během prvního roku od svého uvedení systém Joomla dosáhl počtu 2,5 milionu stažení. V době psaní těchto

řádek je zaregistrováno více jak 65 000 vývojářů systému Joomla a bezpočet webů, které tento systém používají. Ještě více udivující je mezinárodní rozšíření systému Joomla. Používá se od Brazílie až po Nizozemí, od Spojených států až po Itálii a od Austrálie až po Čínu.

Obrázek 1.1. Domovská stránka výchozí instalace systému Joomla

Přehled systémů pro správu obsahu

Když se zrodilo WWW (World Wide Web), vyžadovalo vytvoření i té nejjednodušší webové stránky nastudování jazyka pro web – jazyka HTML. Od těch dob se toho hodně změnilo díky dostupnosti profesionálních webových editorů jako je Adobe Dreamweaver a Microsoft Expression Web. Tento typ editorů značně usnadnil tvorbu a správu webů tím, že pro budování webu nabídl grafické uživatelské rozhraní a minimalizoval tak množství nutného kódování v jazyce HTML.

Navzdory těmto pokrokům i tyto pokročilé editory přestanou zvládat nápor pokud se web rozroste za hranici několika jednoduchých stránek. Správa tak jednoduché funkce jako je mapa webu se může proměnit ve velmi náročný úkol vyžadující zásah webmastera při každé aktualizaci struktury webu. Další rutinní úkoly, jako je sledování nefunkčních odkazů, implementace systému nabídek a přidání uživatelského fóra, můžou z vývoje webu učinit práci na plný úvazek. Pak jsou zde další

výzvy, jako např. zajistit, že budou chování a vzhled obsahu napříč webem konzistentní a bude v něm možné vyhledávat.

V rámci vyřešení těchto problémů se velké mediální společnosti (jako např. *Time* a *Newsweek*) obrátily na speciální typ softwaru označovaný za *systém pro správu obsahu* (CMS). Systém CMS nejenom automatizuje správu obsahu webu, ale umožňuje i netechnicky založeným přispěvatelům zadávat přímo do systému obsah skrze vlastní uživatelské rozhraní. Toto rozhraní nevyžaduje žádnou znalost jazyka HTML či jakékoli jiné technické dovednosti a tím minimalizuje prostor pro chyby a nekonistence v průběhu publikačního procesu.

S implementací systému CMS se ztrácí většina problémů spojených se správou webu. Funkce jako je mapa webu a vyhledávání se automaticky aktualizují, aniž by bylo třeba něco vlastnoručně programovat. Další funkce, jako jsou diskuzní fóra, nákupní košíky a galerie obrázků, jsou dostupné buďto přímo v rámci softwaru, anebo prostřednictvím plug-inů. To vše ve snaze minimalizovat vlastní vývoj (a s tím spojený podstatný počet chyb a starostí s bezpečností), který by byl při tradičním přístupu k vývoji webu nezbytný.

Prezentační jádro webu CMS představují vizuální šablony, které je možné nastavit pro celý web anebo pro jednotlivé stránky. Tyto šablony určují vizuální reprezentaci obsahu uživateli. Když např. vzdálený autor přidá na web nový článek, může se jeho výtvar publikovat s použitím standardizované šablony pro web, čímž se zajistí stejný vzhled a chování v rámci celého webu.

V oblasti velkých korporací zaznamenaly systémy CMS dramatický rozmach v 90. letech. Vzhledem k nákladům v řádu stovek či tisíců dolarů spojených s jejich nasazením však zůstaly mimo dosah menších organizací a jednotlivých uživatelů. I když náklady nepředstavovaly překážku, profesionální systémy zpravidla trpěly komplikovaným rozhraním pro správu, které mělo velkým organizacím umožnit spravovat tisíce článků a stovky uživatelů. I jednoduchá údržba tak vyžadovala špičkovou znalost daného systému CMS.

Seznamte se se systémem Joomla. Nejenom že je zdarma, ale má také jedno z nejjednodušších rozhraní ze všech systémů CMS. Skoro každý dokáže stáhnout, nainstalovat a zprovoznit systém Joomla na webovém serveru do 20 minut či ještě méně. Když lidé zabývající se technologiemi diskutují druhou generaci internetových služeb zpravidla označovanou jako Web 2.0, je systém Joomla aplikací, která tuto novou podobu webu nejenom umožňuje, ale také ji činí atraktivní.

Použití systému pro správu obsahu

Proč už tedy všichni nepřešli na systém Joomla? Na tuto otázku existuje několik odpovědí, z nichž tou nejpravděpodobnější je netečnost. Když si lidé zvyknou na určitý způsob práce, bez ohledu na to jak zastaralý, často se jim ho nechce měnit. Vývoj webu od kódu HTML až po pokročilý grafický návrh může trvat roky a vyžadovat nemalé úsilí. Může být tedy až bolestivé nahradit tyto těžce získané dovednosti automatizovaným řešením.

Dalším faktorem, který zpomaluje přechod na systém CMS, jsou stovky existujících stránek, které bude třeba převést z formátu HTML. V případě velkého webu může být migrace obsahu skličující a zdoluhavou záležitostí. Netřeba zmiňovat, že čas, který do přechodu na systém CMS v úvodu investujete, se při budoucí správě mnohonásobně vrátí.

Jediným skutečným technickým omezením přechodu na systém CMS je požadavek na podporu dynamického obsahu na straně hostitele webu, tzn. na dostupnost PHP a MySQL. Před pěti lety nebylo mnoho hostingových společností, které by tuto možnost nabízely. Časy se ale významně změnilly k lepšímu a hostingové společnosti jako je Go Daddy (www.godaddy.com), a v Česku Ignium (www.joomlahosting.cz) a Testudo (www.smarthost.cz) poskytují nenákladný přístup k serverům, které dokáží bez obtíží provozovat systémy CMS. Díky administrativnímu rozhraní (viz obrázek 1.2) systému Joomla, které dovoluje provádět většinu úkonů přímo přes web, se může server nacházet takřka kdekoli.

Obrázek 1.2. Administrace systému Joomla je přímočará a provádí se přes web

Výhody systému Joomla

Vzhledem k velkému počtu dostupných systémů CMS stojí za to zmínit, proč systém Joomla přitáhl tak velkou skupinu jednotlivců, korporací, neziskových organizací, obchodů a veřejných organizací.

Jedním z důvodů širokého rozšíření systému Joomla je jeho jednoduchost. Máte-li nějaké zkušenosti s tvorbou webů nebo systémy CMS, bude vám už po prvním použití systému Joomla jasné, proč ho lidé a společnosti používají v tak hojně míře.

S jednoduchostí systému Joomla jdou ruku v ruce vestavěné profesionální funkce. Kromě robustní sady základních funkcí je k dispozici více jak 4 000 volně dostupných a komerčních plug-inů (více informací o adresáři s rozšířeními systému Joomla najdete v kapitole 7). Široká škála rozšíření umožňuje nasadit systém Joomla, který nabízí veškeré funkce, jež potřebujete – od chatu, přes online aukce a inzerci až po správu inventáře.

Přestože systém Joomla aspiruje na zlatou medaili, co se jeho možností týká, domnívám se, že je hlavním důvodem jeho popularity mnoha cenami ověřené uživatelské rozhraní, které umožňuje aplikaci používat i naprostým začátečníkům. Profesionálně navržené šablony uživatelského rozhraní, jak ty nacházející se ve výchozí instalaci, tak ty od třetích stran, dokáží téměř z každého webu udělat něco speciálního. Pryč jsou dny, kdy byl zapotřebí profesionální webový designer, aby web vypa-

dal dokonale. Systém Joomla umožňuje i tomu nejobyčejnějšímu blogu, aby bez mrknutí oka držel krok s weby se šesticifernými rozpočty. To znamená, že je profesionální webová prezence dostupná i autorům bez zkušenosti s grafickou prezentací. Estetika webů založených na systému Joomla bude těžko hledat u jiných systémů konkurenci.

Nastavení a správa mnoha systémů CMS vyžaduje pokročilé znalosti oblasti. Naproti tomu je v systému Joomla možné veškeré administrativní úlohy provádět pomocí jednoduché a elegantní stránky pro administraci (viz obrázek 1.2). Vzhledem k tomu, že se administrace systému Joomla provádí přes web, můžete web založený na tomto systému spravovat odkudkoli, kde se právě nacházíte – dokonce i když odpočíváte na Maui s piňakoládou v jedné ruce a notebookem s Wi-Fi připojením v ruce druhé.

V následující části se seznámíte s řadou funkcí systému Joomla a v kostce se dozvíte, jak aplikace pracuje.

Funkce systému Joomla

Síla a jednoduchost systému Joomla nemusí být někomu, kdo nemá se systémy CMS předchozí zkušenost, zřejmé. Každý webmaster však může vidět, jak přesvědčivě dostupné administrativní funkce jsou:

- ◆ Kompletní správa pomocí robustního webového rozhraní
- ◆ Webová správa prostředků webu jako je grafika, soubory a další média
- ◆ Funkce pro schvalování obsahu umožňují moderování článků vkládaných autory
- ◆ Hierarchická správa uživatelských skupin
- ◆ Automatizovaná správa nabídek
- ◆ Plánování publikace obsahu umožňující automatické publikování a odebírání článků
- ◆ Integrace s dalšími službami včetně FTP, e-mailu a LDAP
- ◆ Správa článků přispěvatelů

Ještě působivější je funkcionality systému Joomla pro zpracování obsahu a interakci s návštěvníky webu. Mezi některé z funkcí systému Joomla pro správu obsahu patří tyto:

- ◆ Několik vestavěných editorů WYSIWYG (What You See Is What You Get)
- ◆ Automatické fulltextové vyhledávání v obsahu webu
- ◆ Volitelné SEF (Search Engine Friendly) adresy URL stránek s obsahem
- ◆ Plná podpora kanálů ve formátu RSS a Atom
- ◆ Vestavěný polling uživatelů
- ◆ Správa reklamních bannerů
- ◆ Plug-iny pro e-komerci, včetně nákupního košíku, galerie obrázků, správy inventáře a pokladničního systému
- ◆ Podpora více jazyků
- ◆ Funkce pro zpřístupnění obsahu postiženým

V neposlední řadě poskytuje systém Joomla celou řadu systémových výhod, včetně následujících:

- ◆ Zcela open-source licence s možností volného stažení aplikace i zdrojových kódů
- ◆ Dostupnost ve všech hlavních operačních systémech (Windows, MacOS a Linux)
- ◆ Cachování stránek pro dosažení vyššího výkonu

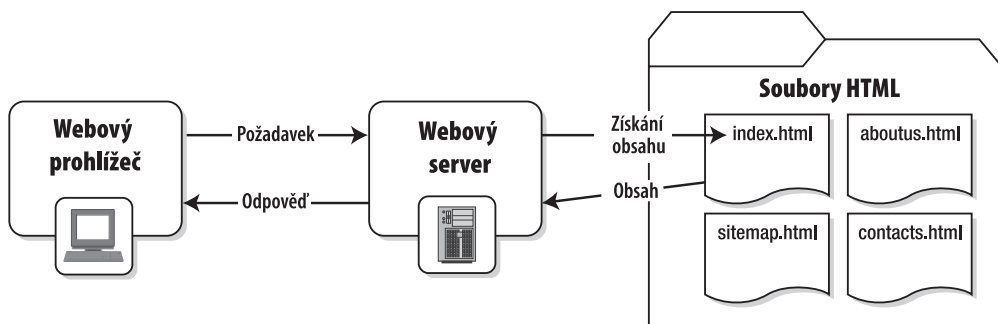
Robustní systém plug-inů umožňuje z pohledu času i peněz realizovat přidání chybějících funkcí. Systém Joomla je kompletně open-source, takže můžete provádět požadované změny systému a můžete také přispět komunitě systému Joomla, chcete-li. Tato forma účasti se často vyplatí později, kdy ostatní uživatelé postaví na vašich vylepšeních svá vlastní a poskytnou je.

Když nyní znáte důvody, proč zvolit systém Joomla pro váš web, podívejme se, jak systém Joomla pracuje.

Jak systém Joomla pracuje

Systém CMS je podstatně komplikovanější než běžný web, vystačíte si ale pouze se základy, abyste mohli systém Joomla efektivně používat. Porozumíte-li obecnému způsobu, jakým systém Joomla získává obsah, formátuje ho a vrácí ho zpět webovému prohlížeči klienta, zjistíte také, jak nakonfigurovat systém Joomla tak, aby prezentoval obsah způsobem, který nejlépe vyhovuje vašim potřebám.

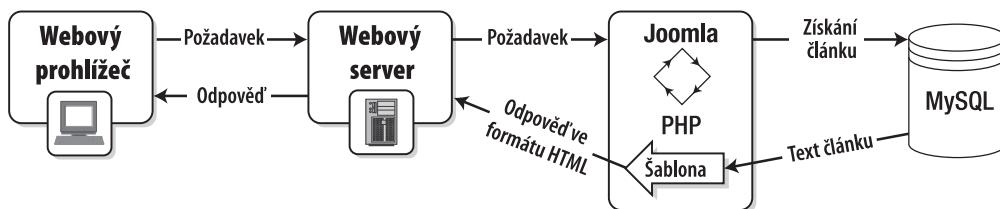
Obrázek 1.3 znázorňuje schéma základní funkcionality webového serveru. Interakce začíná, když webový prohlížeč vyžádá stránku z webového serveru. Webový server získá obsah (kód HTML) požadovaného statického souboru HTML (např. <http://www.example.cz/index.html>) a vrátí ho prohlížeči. Soubor se označuje jako statický, protože je obsah vrácený prohlížeči totožný s obsahem souboru uloženého na serveru – nic víc, nic méně. Jednodušší to už být snad ani nemůže.

Obrázek 1.3. Schéma základní funkcionality webového serveru

Podívejme se nyní na sled událostí, který vyvolá požadavek na systém CMS, jak ukazuje obrázek 1.4. Webový prohlížeč vyžádá stránku (např. <http://www.example.cz/index.php>) webového serveru. Přestože se adresa požadované stránky může v adresním řádku prohlížeče jevit podobně jako v případě požadavku na jednoduchou stránku HTML, ve skutečnosti aktivuje celý systém pro zpracování dynamického obsahu. Požadavek způsobí načtení části systému Joomla webovým serverem a jeho provedení v interpretru PHP tohoto serveru. Systém Joomla analyzuje požadavek za účelem určení toho, jaký obsah se požaduje, poté vytvoří spojení s databázovým serverem a vyžádá daný článek z databáze.

Poté, co se obsah článku načte, naformátuje systém Joomla článek s použitím zvoleného stylu v podobě uživatelské šablony. Systém Joomla vytvoří obsah ve formátu HTML a odešle ho zpět prohlížeči, který ho uživateli prezentuje stejným způsobem, jako by se jednalo o statický soubor HTML.

Obrázek 1.4. Schéma funkcionality webového serveru se systémem Joomla

Systém CMS dynamicky poskytne webovému prohlížeči obsah získaný z databáze a naformátovaný s použitím některé ze šablon webu. Protože se obsah článku ukládá ve formě textu, je možné prezentaci změnit pouhou úpravou šablony systému Joomla. Pokud si přejete použít pro váš web úplně nový vzhled, stačí zvolit jinou šablonu a návštěvník vaší stránky okamžitě uvidí původní obsah ve zcela novém grafickém kabátu.

Rozdíly mezi systémy Joomla 1.0 a 1.5

Jak jste se dozvěděli už dříve v části *Historie systému Mambo a zrození systému Joomla*, má systém Joomla kořeny v open-source systému CMS s názvem Mambo. První verze systému Joomla (1.0) se od systému Mambo odchylovala především v oblasti uživatelského rozhraní. Společný rodokmen obou systémů byl zřejmý z jejich strukturálních podobností a vzájemné kompatibility modulů, komponent a plug-inů.

Až s příchodem významného upgradu na verzi 1.5 se systém Joomla stal skutečně samostatným systémem. Pokud jste používali systém Joomla verze 1.0, bude pro vás upgrade jako závan svěžího vzduchu. Čeká vás nové administrativní rozhraní a došlo také ke zjednodušení komplexního nasazování projektu. Pokud se chcete účastnit na vývoji systému Joomla, je upgrade na verzi 1.5 doslova revolucí. Nové zdrojové kódy se bez problémů načtou do standardních editorů HTML, jako je Dreamweaver nebo Expression Web (něco, co nebylo dříve vůbec jednoduché).

Mezi některé změny upgradované verze patří tyto:

- ◆ Zcela přepracované administrativní rozhraní
- ◆ Zdokonalený náhled šablon
- ◆ Nový správce plug-inů
- ◆ Editace souborů multi-CSS
- ◆ Kompletní podpora kanálů ve formátu Atom 1.0 a RSS 2.0
- ◆ Vylepšené možnosti přístupnosti
- ◆ Zvýšená pozornost na internacionalizaci, včetně podpory UTF-8, RTL a překladu s využitím souborů INI
- ◆ Nativní podpora LDAP
- ◆ Podpora XML-RPC
- ◆ Modernizované rozhraní pro volání komponent umožňující snadnou implementaci aplikací využívajících Ajax
- ◆ Důkladně přepracovaný vývojový framework systému Joomla

Protože má mnoho čtenářů pravděpodobně zkušenost s předchozími verzemi systému Joomla, najdete v knize poznámky popisující důležité rozdíly. Pokud jste systém Joomla nikdy předtím nepoužívali, můžete tyto poznámky ignorovat. Vzhledem k rozšířenosti systému Joomla 1.0 není žádným překvapením, že existují utility usnadňující přechod na verzi 1.5. Je velmi nepravděpodobné, že budete muset spravovat dřívější instalaci.

Systém Joomla coby jednička online komunity

Systém Joomla získal celou řadu ocenění a pokračuje v jejich sbírání. V době psaní těchto řádků označil web ZDNet systém Joomla za nejlepší software pro vytváření online komunit. Předtím zvítězil systém Joomla dva roky po sobě, získal ocenění Best Linux Open Source Project v soutěži UK Linux & Open Source Awards. V roce 2006 byl na summitu Desktop Linux Summit systém Joomla označen za jeden z 50 nejdůležitějších open-source projektů světa. I po získání těchto ocenění vývoj systému Joomla pokračuje a jeho funkcionality se rozšiřuje. Právě díky nabízeným funkcím zůstane systém Joomla i v budoucnu dominantním open-source systémem CMS.

A všechno tohle je zadarmo! Se systémem Joomla můžete dělat téměř vše, co vás jen napadne. Máte-li zájem o rychlou a jednoduchou konfiguraci, žádný problém. Máte-li zájem o vývoj pokročilého rozšíření, máte k dispozici ohromující množství zdrojů. Ať už chcete nasadit elektronický obchod, nebo blog pro každodenní použití, měl by být systém Joomla schopen se vám přizpůsobit.

Shrnutí

Pokud jste předtím, než jste začali číst tuto kapitolu, nerozuměli tomu, co vám může systém CMS nabídnout, budete nyní, doufám, souhlasit se mnou, pokud řeknu, že ruční vytváření webu už je dnes, s ohledem na možnosti a údržbu webu, odsunuto na druhou kolej. Systém Joomla je dostatečně mocný a flexibilní na to, aby uspokojil nároky téměř každého jednotlivce nebo organizace. Nasazení nikdy nebylo jednodušší a stejně tak cena systému Joomla je nepřekonatelná – je zdarma.

Nejlepším způsobem, jak se seznámit se systémem Joomla, je skočit do něj rovnýma nohama. V následující kapitole vás proto čeká rychlokurz, který vás provede instalací, konfigurací a nasazením základního webu systému Joomla. Spusťte tedy svůj počítač a začněte užívat výhod softwaru, který učiní váš web stejně mocný jako atraktivní.

Kapitola 2

Rychlokurz: Nastavení webu systému Joomla během 20 minut

Proces instalace systému Joomla může být zrádný, protože je závislý na bezpečnostních funkcích operačního systému, stejně jako na třech nezávisle vyvíjených systémech – webovém serveru (Apache nebo IIS), interpreteru kódu (PHP) a systému MySQL. Narazit při instalaci alespoň na jeden problém je vcelku běžnou záležitostí.

Z tohoto důvodu jsem se do této kapitoly pokusil vložit tolik snímků obrazovek, kolik jen bylo možné, abyste viděli, co se při každém kroku procesu odehrává. Pokud narazíte na problém, zhluboka se nadechněte a nemějte obavy – nezůstanete na holičkách. Pokud se vám nepodaří nalézt řešení vašeho problému v části *Řešení problémů* následující kapitoly, můžete se se žádostí o pomoc obrátit na tisíce uživatelů diskuzního fóra systému Joomla (<http://forum.joomla.org>). V češtině pak na www.joomlaportal.cz/forum. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že pokud tak učiníte, obdržíte rychlou a jasnou odpověď.

Obrázky, které zde najdete, pochází především z instalace prováděné v operačním systému Windows. Systém Joomla je však nezávislý na konkrétní platformě, takže můžete pokračovat bez ohledu na to, jestli váš cílový server používá systém Windows nebo jiný operační systém. Pojdme tedy na to.

Poznámka: Systém Joomla můžete nainstalovat několika způsoby. V této kapitole jsem se rozhodl ukázat manuální instalaci, která bude aktuální pro největší počet uživatelů. Vaše hostingová společnost může nabízet vlastní instalátor skrze ovládací panel nebo utilitu cPanel (nebo *LxAdmin/Installapp*, viz <http://lxlabs.com>), který spustí instalaci pomocí skriptu, jako jsou ty z webu Fantastico (<http://netenberg.com/fantastico.php>). Pokud se rozhodnete pro tento způsob instalace, ujistěte se, že dostupná verze systému Joomla je tou nejaktuálnější. Můžete použít také server JSAS (Joomla Stand Alone Server, viz www.jsasonline.com), máte-li zájem o připravenou instalaci pro všechny své servery. Předinstalovanou Joomla nabízí také společnost Ignium (joomlahosting.cz).

Instalace systému Joomla

Dříve než začnete, ujistěte se, že vaše hostitelská společnost podporuje systém Joomla. Minimální systémové požadavky jsou následující:

- ◆ Apache 1.3 nebo novější
- ◆ PHP 4.3.10 nebo novější
- ◆ MySQL 3.23 nebo novější

Téměř všechny hostingové společnosti, které tyto technologie nabízí, mají novější verze než uvedené minimální. Pokud však vaše hostingová společnost splňuje alespoň minimální požadavky, instalace systému Joomla se vám s největší pravděpodobností zdaří.

Neplývejte příliš časem ve snaze určit verze těchto systémů na hostingovém serveru, protože hostingové společnosti jsou notoricky známé tím, že tyto věci nedokumentují. Dostanete-li se v průběhu instalace do potíží, může vás kontrola verzí přivést na správnou stopu.

Upozornění: Instalace PHP musí mít aktivovaná rozšíření pro MySQL, XML a zlib (jedná se o dodatečné moduly mimo samotné jádro PHP). Informace o instalaci těchto rozšíření ve většině případů nenajdete v dokumentaci hostingu. Pokud hostingová společnost vyhovuje minimálním stanoveným požadavkům, je nejvhodnější prostě zkusit systém Joomla nainstalovat. Instalátor provádí předinstalační kontrolu a dá vám vědět, pokud tato rozšíření nejsou dostupná.

Moderní webové prohlížeče nebudou mít se zobrazením uživatelského prostředí ani administrativního rozhraní systému Joomla problémy. Jakákoli verze Internet Exploreru vyšší jak 5.5 bude stačit, stejně jako Opera verze 7 nebo novější. Také všechny verze prohlížeče Mozilla Firefox a Apple Safari zobrazí web systému Joomla bez obtíží. Zobrazení výchozí stránky systému Joomla nevyžaduje, aby měl návštěvník aktivní podporu JavaScriptu. Mnohá rozšíření systému Joomla však JavaScript používají, aby zvýšily interakci s uživatelem. Administrativní rozhraní se bez JavaScriptu neobejde, a proto se ujistěte, že máte podporu tohoto jazyka aktivní, ještě než začnete s instalací.

Příklady uvedené v této kapitole používají webový server běžící na serveru s operačním systémem Linux a klientský stroj s operačním systémem Windows Vista pro webový a FTP přístup. Pokud se vaše konfigurace od této liší, stále byste měli být schopni postupovat podle instrukcí, přestože grafické uživatelské rozhraní neodpovídá zcela přesně. Po dokončení instalace systému Joomla se bude většina dalších interakcí odehrávat skrze webové rozhraní systému, které by mělo na většině platform vypadat identicky.

Stažení systému Joomla

V prvé řadě je třeba si stáhnout archiv s *nejnovější stabilní verzí* systému Joomla. Když jsem se pokoušel stáhnout systém Joomla poprvé, byl jsem zmaten všemi soubory, které se nabídly ke stažení. Vývojový tým systému Joomla často uvolňuje aktualizace, které eliminují chyby nebo případné bezpečnostní díry. Protože provádíte novou instalaci, potřebujete kompletní archiv se stabilní verzí.

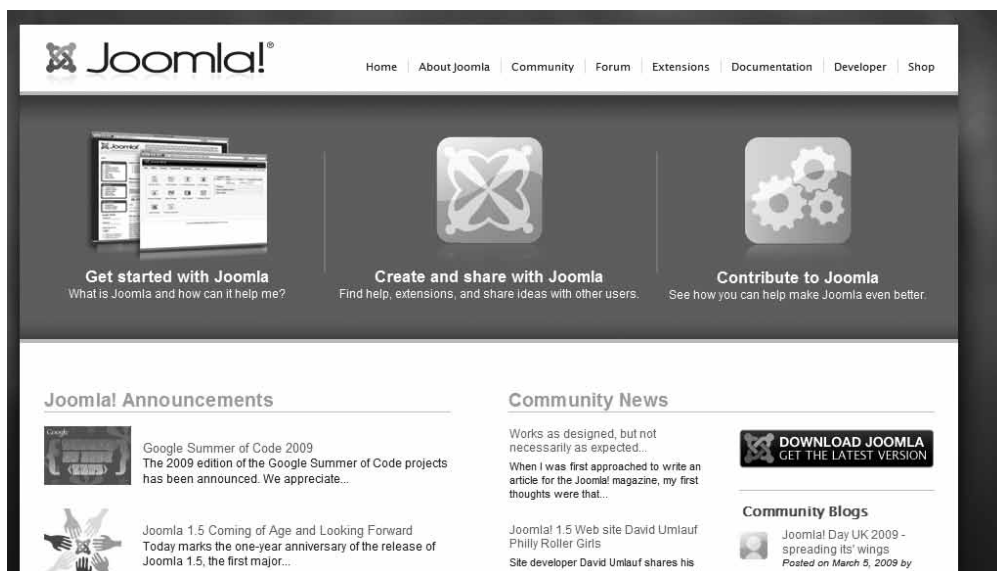
Začněte na webové stránce www.joomla.org, kde klepněte na odkaz **Download Joomla**, jak ukazuje obrázek 2.1. Dostanete se tak na seznam souborů dostupných ke stažení.

Projděte seznamem a lokalizujte soubor s podobným označením jako je to následující, kde VW zastupuje aktuální verzi:

Joomla_VW Full Package ZIP

Obrázek 2.2 ukazuje stránku se seznamem souborů ke stažení. Vzhledem k častému vydávání nových verzí je téměř jisté, že čísla verzí uvedená na obrázku nebudou odpovídat těm, které na své obrazovce uvidíte. Zvolte nejnovější balík (označený jako **stable** nebo **full**) vývojové větve 1.5.

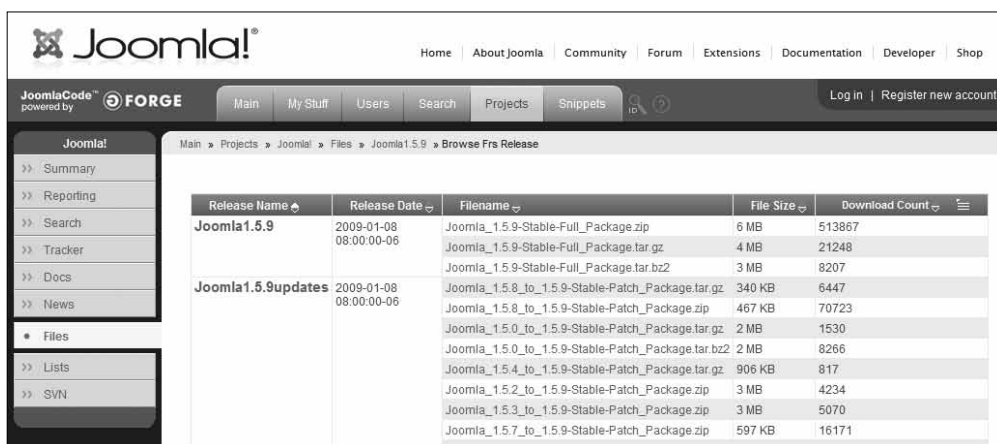
Pokud používáte operační systém Linux, stáhněte si archiv ve formátu tarball (.tar.gz nebo tar.bz2) namísto souboru ZIP. Na stránku se všemi dostupnými formáty ke stažení se dostanete jedno-

Obrázek 2.1. Klepnutím na odkaz Download Joomla se přesunete na seznam souborů ke stažení

duchým klepnutím na odkaz **Download other Joomla 1.5.x packages**. Mezi soubory v jednotlivých typech archivů by neměly být žádné rozdíly – odlišnosti jsou pouze ve způsobu uložení a komprimace souborů.

Klepněte na požadovaný odkaz a uložte soubor na váš lokální disk.

Obrázek 2.2. Vyhledejte nejnovější plnou nebo stabilní verzi systému Joomla

Extrakce souborů systému Joomla

Jakmile máte na pevném disku uloženy požadovaný archiv, je třeba z něj extrahovat instalační soubory, ještě než je budete moci uploadovat na webový server. Pokud používáte operační systém Windows XP